

ÉRDI IRKA ZSEBKÖNYVEK

EMBERI KAPCSOLATOK

Érd, 2013

ÉRDI IRKA ZSEBKÖNYVEK

Sorozatszerkesztő:
Habos László

Borítókép:
Tarnócziné Barabás Irén

Kiadja a POLY-ART ALAPÍTVÁNY

EMBERI KAPCSOLATOK (előszó a 3. zsebkönyvhöz)

Mi jut eszünkbe e cím hallatán? Közvetlen családtagjaink, hitestársunk / kedvesünk szerelme, törődése, simogatása, esetleg gyerekeink hálája, hálátlansága, kamaszlázadása?

Szüleink iránt érzett gondoskodás, kötelesség? Vagy éppen égető hiánya? És ha szívesen gondoskodnánk, de már nincs kiről? Megháláltuk-e, míg lehetett?

Kedves Olvasó!

E kötetben találsz mindenre példát. Példát a nemzedéki ellentétre, a különféle magatartási megnyilatkozásokra, szokásokra...

A felnőttek visszaemlékezéseiben ott van a feltétel nélküli szeretet, a bizalom, a védelem... vagy az ezek nélküli családi tűzfészek, a zsarnok szülők gonoszkodása, a kisgyerekek kiszolgáltatottsága, az ellenük elkövetett kegyetlenkedések, ahol a verbális agresszió hagy olyan mély nyomot, mint a fizikai tettegesség: „szavakkal vertek”,...”Testemben a lélek mélyre bújt”,...”a lelkemet is akarták”...

A Diktatúra című versnek társadalmi-politikai az üzenete, a mondanivalója, netán a családon belüli erőszak?

Mindkettőre érvényes költői elemeket használt a szerző. Olvashatunk a generációk közti ősi szakadékról, amikor szeretteink anyagi eszközökkel próbálják pótolni az egymásra figyelmet, a beszélgetést, és az idősebb inkább önáltatásba menekül, hogy szabaduljon a „lélek jeges magányától”, mert nem akarja a fiatalok gondját-baját tetézni még a magáéval, inkább „hallgatok, rám kívül mondanivalóm”.

Mert elbeszélünk egymás mellett: „szurdokgondolatainkba zárt katlanok vagyunk”.

Aztán találkozhatunk a „szerelemvillámos éjszakák” csodálatos ábrázolásával, majd ellentétként az öregség, a magány, a kihülés képei, „karmos hideg fészkel ölünk körül”, és csak álmainkban emlékszünk „gyöngykagylós nyarunk fénytajtékos vágyzuhatagára.”

„Minden csak jelenés, minden, az ég alatt....”

Még meg is bocsáthatunk, ha meg lehet bocsátani.

És ha úgy belénk ivódott a példa, hogy öntudatlanul másoljuk a szülőt, pedig akkor mélyen elítéltük tettéért?

Babits gondolatában azért van némi optimizmus. Azt feltételezi, hogy elmúl(hat)nak, megfakul(hat)nak a kellemetlen érzések, a gyötrő-bántó emlékek.

Körülöttünk minden mozgásban van, miért pont az érzések lennének állandók?

Ez ugyan azt is magában hordozza, hogy a pozitív, az egymást erősítő viszonyok is megváltozhatnak ellenkező előjelűvé.

Figyeljünk rá, hogy ne így legyen!

Mi marad, ha már a körülöttünk élőkre, közvetlen kapcsolatainkra se ügyelünk?

A 2012. őszi pályázati műveket tartod a kezvedben, kedves Olvasó — magas színvonalú műveket.

A pályázók nemcsak egyszerű költői eszközöket, ragrimeket, pszichológiai, didaktikai megállapításokat használtak, de bátran merítettek az irodalom gazdag tárházából: parafrázist, remek szimbólumot, gyönyörű szinesztéziát, metonímiát, találó metaforát alkalmaztak mesteri módon... Figyelemre méltó a szerkezeti építkezés, a szituáció megteremtése, a lélekábrázolás (a gyötördés, az önvád), a fokozás, az alliterációk zeneisége... Egyáltalán: a költői-írói eszköztár tudatos használata.

És jön az új nemzedék, a fiatalok, a maguk jellegzetes szókincsével, témájával, műfajával!

Már most tisztán látszik a tehetségük, és bizony, helyet követelnek maguknak — joggal!

Hogy van bánat az ő műveikben is?

Hogy napjainkban is meg lehet élni fiatalon (és ki tudja fejezni) a zuhanást, a csalódást?

De újra felépítik magukat, talpra állnak! Tudják: az életet tovább kell vinni, védőhálót kell vonni a szívünk köré, hogy ne lépjen bele akadálytalanul a világ összes borzalma...

Ez példamutatás is lehet: amikor valaki a tragédia árnyékában elkezd küzdeni az életben maradásért.

Daróci Lajosné

A pályázat díjátadó ünnepségén az érdi IRKA irodalmi és kulturális folyóiratban bemutatkozó képzőművészek saját alkotásaikkal jutalmazták a legjobb pályaműveket beküldött alkotókat.

Lásd: illusztráció:

A díjazott pályaművek

Fődíj

Kósa Márta: Régi nyarak igézete

Vers

I. helyezett Kreischer Kornélia: Szeretteim

II. helyezett Májer József: Régi márciusok

III. helyezett Melicher Bernadett: Diktatúra

Különdíj

Szabó Aida (Jampa drolma): Mirha könnye

Próza

I. helyezett Kovács István: Járdák

II. helyezett Habos László: Elhajított szó

III. helyezett Kovács Gábor: Utolsó vallomás

Nívódíj

Őri Eszter: Miketten

Dicsérő oklevél

Borsai Enikő: Igazi fájdalom

Kósa Márta

Régi nyarak igézete

Míg jóllakottan habzsoltuk
bolond nyarunk
nektáros ízeit
arcunkon mézpermet csillogott

bőrünk borzolták
fülledt éjszakák után
hajnalunk
friss szellő hullámai

esténk tikkadt vándora
a
csend
nem találta testünk frissen vetett ágyban
éjlugas alatt
ért bennünket a mámor
szabadon szálltunk
miénk volt
minden végtelen
csillagos
szerelemvillámos éjszaka

nem éreztük magányos
didergő esték lázát
mikor nem elég
vállunkra vetett kendő
forró tea
kályha lobogó lángja
fázó testünk remegését
pohár bor sem zabolázza

még

súgjuk
míg
karmos hideg fészkel ölünk körül
dörömböl szívünkben
magányunk vértódulása

álmunktól remélhetjük
csupán
emlékeztesse sejtjeinket
gyöngykagylós nyarunk
fénytajtékos vágyzuhatagára.

Mozgainé Palotár Mária: Kislány napraforgóval

Kreischer Kornélia

Szeretteim

Szeretteim szeretnek, jól tudom.
Ám nem úgy, ahogy rá szükségem lenne!
Bár gondolataikban ott vagyok,
hiába várok erősítő jelre.

Nem érzik át, mennyire hiányzik
odafigyelés, dédelgetés nekem.
Nem sejtik, mennyire is fájó, hogy
nem foglalkozik velem környezetem.

Unokáim, köröttem száguldó fergeteg.
Gyermekeim válla gond-tehertől roskadoz,
s én öregen, mára már gondtalan,
lélekmagányomba belefagyok.

Szeretteim szeretnek, jól tudom.
Halmoznak el, hiányom szinte semmi,
de beszélgetni velük nem lehet,
nincs idejük, menni kell menni, menni..

Ezer gondjukat ha nem akarom,
még önmagaméval is tetézni,
hallgatok, rám kívül mondanivalóm.
Megpróbálom a múltat idézni.

Gyötrő a lélek jeges magánya,
szabadulni tőle nehezen lehet.
Muszáj befogni csaló fényeket,
hogy melegítse, feltöltse lelkemet.

Tudom, hamis, hazug varázslat az.
De kell, rám-gondolás jelezve legyen!
Kell, hogy érezzem az érzéseket!
Kell, hogy higgyem, még foglalkoznak velem!
Hogy néha-néha megfognak kezem.

Tarnócziné Barabás Irén: Sukoró

Májer József

Régi márciusok

Ó, azok a régi márciusok!
Hogy babusgatta gyermektetem
a gomolyfelhőkkel flörtölő napsugár!
A télnek elhintett hamvait benőtte már
a halványzöld fű, a sárga pitypang,
s a folyton rohanó patak mellett
smaragd-bimbóit hizlalta a gólyahír.

Mezítláb fogócskáztunk a réten.
Lábunk nem tűrte a nyűtt bakancsot.
Csupasz talpunk alatt visított a zsenge fű,
de boldog kacagásunk édes zaja
minden fájdalmat rögvest gyógyított.

Nem rég történt. Lánccá font tegnapok
bizonygatják deres, vén fejemnek
a gyermekkor ritka, ízes napjait,
amikor a játék kegyetlenül kizárta

az árnyékban lapuló, fájdó valóságot.
Ám a martalóc-évek kardélre hányták
a gyermekkor merész, titkos álmait,
s tolvajjal lopatta el a szemünk tükrekből
a bájosan tetszelgő, boldog jövőndőt.

Ó, azok a régi márciusok!
Ó, az a réges-régi ifjúság!
A kalózélet csillogó gyöngyszeme
még akkor is gyönyörűen szép volt,
ha beárnyékolta az ötágú csillag
vérben izzó, csalóka fénye.

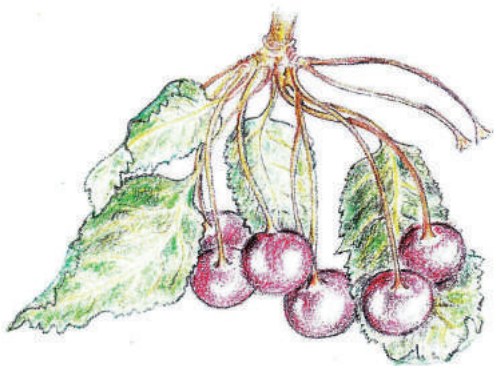
Hóvári Zoltán: Erdei út

Melicher Bernadett

Diktatúra

Nem voltam lázadó gyerek
Jó szolgának neveltek
Megtanították hol a helyem
Mosolyt követeltek miközben szavakkal vertek
A csend birodalmában tévelyegtem
Templomba jártam miközben hazudtam
Szerelmes voltam de titkoltam
Húst ettem és öltem érte
A kijelölt úton jártam
Egyszer csak véres lett a lábam
A gondolatok ütöttek
Még-még nem elég
A lelkemet is akarták
Eszeveszett hajsza kezdődött
Sötét tájakra tévedtem
Testemben a lélek mélyre bújt
Vaskos könyveket borított rám
Fizettem tanultam

Az egyén szabadságért kiált
Összeomlik a kártyavár
Nevet a tolerancia
Mártírhalált hal a diktátor
A szén pedig gyémántként ragyog

Majorné Bániczki Julianna: Fekete cseresznye

Szabó Aida (Jampa drolma)

Mirha könnye

„S tán, nagyon ifjúnak, neki ezt is mondja: „Leányom”,
s hozzá ő hogy „Apám”, így szól, nevet adva a bűnnek.”

(Ovidius: Átváltozások 10. könyv Myrrha

Fordította: Devecseri Gábor)

Kert fehér lilioma, fekete lilioma,
se élő, se holt, és mégis élt, mégis holt.
Fogant varázs; vált sudár fává, ágai s lomb
terebélye fedte szennyes testét, lelkét,
takarta el tejtől duzzadó telt keblét
s átkos érzés, titkon lopott éj gyümölcsét.
Mirha könnye-gyöngye záporként megeredt,
benne fürdött fertőben fogant gyermeke,
s emlékcseppben fázott, didergett gyökere:

se élő, se holt, és mégis élt, mégis holt
volt, mikor apja kezét nyújtotta felé,
kertje karcsú, zsenge liliomának.
Orcáján huncut mosolygödröcskék nyíltak,
pír égette testét, pír égette lelkét,

izzó parázs ébredt katángkék szemében...
hiszen rég kín, vágy férgé rágott szívében.

Évről évre, éjről éjre a kísértő
horga tiltott álma fonalát sodorta,
nap tüze edzette, szorosra bogozta
– tövises ágboga sem téphette széjjel –
Egyszer egy éjjel, s még egy és még egy éjjel...
örvényszájú vágy vörös száját tátotta,
bűnös bűvös fátylát Hold szarvára dobta:
vér vérevel, mag a magjában virágzott...
gyertya fénye lobbant, bűnére világolt.
Erre nincs bocsánat, erre nincs irgalom,
erre nincs bocsánat, erre nincs irgalom!
kert fehér lilioma, kert vörös lilioma,
se élő, se holt, és mégis élt, mégis holt.
Jaj, mit vétett, jaj, a rabolt buja éjek,
mézes csókok, édes bókok... jaj, mit vétett!
tisztá érzést, szűz szemérmét eltiporta,
hattyúfátylát bepiszkolta, bemocskolta.
Erre nincs irgalom, erre nincs bocsánat,
erre nincs irgalom, erre nincs bocsánat!
Kert fehér lilioma, kert törött lilioma,
se élő, se holt, és mégis élt, mégis holt.

Úzte apja kínja, mély fájdalma, kardja:
futott, vont a öle terhét, kerge álmát...
könny, idő sem mosta-oldta szégyen árját,
élete, halála...s magát nem oldozza
soha, soha nem lesz irgalma..., nyugalma!
Kert fehér lilioma, fekete lilioma,
se élő, se holt, és mégis élt, mégis holt.

Majorné Bániczki Julianna: Katáng

Kovács István

Járdák

Az öregember elesett. Egy novemberi délelőtt történt az Andrássy út széles járdáján, ahol minden hétköznapi ebédért sétált. Hátitáskás fiatal fiú szaladt el mellette, és éppen csak hozzáért a vállához, de ő kibillent egyensúlyából, és az oldalára esett. Nem ütötte meg magát, de nagyon kínosnak érezte, amint igyekszik feltápáskodni a sok siető járókelő között. Régi alumínium éthordója kolompolva gurult szét, és kalapja is a földön hevert. Miközben lassan talpra állt, hirtelen négy-öt színesen öltözött fiatal lány vette körül. Kapkodták össze edényeit, karját fogva segítették, kalapját tisztogatták, és ettől még jobban zavarba jött.

Nem szerette a fiatalokat! Nekik nem született gyermekük, nem volt unokájuk, és mióta egyedül maradt, még jobban belelovalta magát ebbe az ellenérzésbe. Ezek mind csak élnek a világba: vihogások, drog, ital, diszkó, meg mindenféle más léhaság. Nem úgy, mint az ő idejében... Nem szerette őket, na!

És most itt vannak ezek a csitrik, körülvették gyorsan, mint cinegék a madáretetőt, és beszéltek, beszéltek egymás szavába vágva. Az öreg mérgesen nézett rájuk. A járda élete tovább zajlott. Az emberek, megkerülve a kis csoportosulást, többnyire komor arccal siettek dolguk után, ezek a lányok meg őt kérdezgették. Nem, nem ütötte meg magát! Nem, nincs semmi baja, csak hagyják már békén! A fiatalok meg is érezték a tartózkodás mögötti ingerültséget, és már indultak is. Csivitelve siettek tovább, egyiküket kivéve.

Ez az egy nem tartott velük, ott állt mellette kitaratóan. Kezében lóbálta az összerakott éthordót, és igyekezett a bácsi arcába nézni. Végül nagy nehezen sikerült, s barna szemeivel derűsen és kíváncsian kereste, és találta meg tekintetét, mielőtt megszólalt.

– Ide az önkiszolgálóba tetszik menni? Érdekes, mi is odajárunk ebédelni, innen a próbateremből, mehetnénk együtt?

Kalapját feltéve megvonta vállát, ha nincs jobb dolga, morogta, és elindultak lassan.

A lányt Rékának hívják, színészetet tanul, és huszonkét éves. Anyai nagyszülei Békésben élnek,

sokáig ők nevelték, mert szülei elváltak, anyja külföldre ment, apja pedig nem kereste őt. A bácsi erősen emlékezteti nagyapjára, aki éppen ilyen szálás, egyenes tartású ember. Nagyon szereti őket, de mióta a fővárosban él, évente csak egyszer-kétszer találkoznak, így hát hiányoznak is nagyon! Mindezeket gyorsan, szinte hadarva mesélte, miközben az étterem felé sétáltak.

Réka szép lány volt, ezt még a nyolcvanéves szemekek is látták. Jó érzés volt szinte állandóan mosolygó arcát nézni, hallgatni csacsogását, és meglepően jólesett a társasága. Az öregúr hét éve élt már magányosan, mióta felesége meghalt. Szomszédain kívül nemigen állt szóba senkivel. Volt még néhány régi munkatársa a nyomdából, ahol könyvkötőként dolgozott, velük két-három havonta leültek egy-egy beszélgetésre, egy kis ultira. Aznapi ebédjét végül a lánnyal együtt az étteremben fogyasztotta el, mert kellemes volt hallgatni apró nevetéseit, ahogy a gyerekkoráról mesélt, megnyugtató volt derűje, harmonikus kiegyensúlyozottsága, és nem zavarta kíváncsisága sem. Hazafelé egészen a kapuig együtt sétáltak, mivel kiderült, hogy a délutáni próbák a közeli utcában

lévő kis színházban lesznek. Ahogy megálltak a kapu előtti járdán, Réka hirtelen szembefordult, és azt kérdezte:

– Dénes bácsi, maga sosem mosolyog? – Meglepte a kérdés, nem is tudott hirtelen válaszolni. Majd megvonta a vállát, és annyit felelt, hát mostanában nemigen.

– Pedig azt nem szabad elfelejteni – fenyegette meg mutatóujjával tréfásan, amire aztán valamiféle zavart mosoly jelent meg az öregember arcán.

– Na látja, fog ez menni – mosolygott vissza a lány. Aztán hirtelen órájára nézett, juj, már el is késtem! És köszönés nélkül elrohant, csak a következő kapu elől kiabált vissza, viszlát, Dénes bácsi, remélem, látom még!

Az öreg tétován intésre emelte kezét, majd megfordult, és fejét ingatva benyitott a kapun.

Egész délután a lány járt az eszében. Mint egy tarka virág – gondolta, és többször megcsóválta fejét önmagán csodálkozva, hogy ilyen közel engedte magához a fiatal teremtetést. Arra gondolt végül, hogy akár ennyi idős unokája is lehetne. De hát nincs. A következő napokon minden délben figyelte őt, de nem látta többé. Így egyre szürkébbé váltak annak a napnak az emlékei, és mind ritkáb-

ban jutott eszébe Réka, majd gondolatai is magukra húzták régi szürke takarójukat. Az őszi nyirkosságot hamarosan felváltották a fagyos hajnalok, és egy decemberi reggelen arra nyitotta ki a spalettákat, hogy fehérek a háztetők.

Azon a napon is megszokott idejében indult az ebédért. Először meg sem ismerte a lányt, aki ott állt a járdán, szemben a kapuval. Arcát vastag sállal csavarta be, csak az ismerős szemek mosolyogtak ki kötött sapkája alól.

– Dénes bácsi! Hogy van, ebédelhetünk együtt? Hirtelen zavarában kézfogásra nyújtotta kezét, ezen Réka elnevette magát, majd egyszerűen belékarolt, és elindultak.

Ebéd közben aztán elmondta, hogy nem véletlenül jött el ma. Délután lesz az osztályuk vizsgaelőadása itt a közeli kisszínpadon, és örülne, ha Dénes bácsi is megnézné. Az öregember örült a meghívásnak, és visszatértek azok a kellemes érzések, melyek első találkozásukkor eltöltötték. Valamikor szerette a színdarabokat. Feleségével régen sokat jártak ide, ebbe a színházba is. Réka csak annyit kért még, hogy előadás után várja meg, jó lenne beszélgetni kicsit.

Háromra mondta a kezdést, és bár az egész távolság csak tízpercnyi séta volt, Dénes bácsi már kettőkor ünneplőbe öltözött. Délutánra szokatlanul megenyhült az idő, még a nap is előbújt, és az öreg rég nem tapasztalt magában ilyen várakozó izgalmat és derűt!

Mikor kilépett a kapun, órájára nézett. Fél három. Arra gondolt, hogy a szemközti virágboltban vesz egy szál virágot a lánynak. Hirtelen jött az ötlet, és hirtelen lépett le a járdáról is. Már csak a gumik csikorgását hallotta, és az utolsó, amit látott, a troli-vezető ordító szája és eltorzult arca volt. Azt már nem látta, hogy féltve őrzött ünnepi kalapja fura bakugrásokkal gurul a járdán, és érezni sem érzett már semmit.

Votin József: Völgy ölén

Habos László

Elhajított szó

Elhajított szó,
mint tőr hasít a szívbe.
Elhervadt virág.

Azon a reggelen boldogan ébredt. A forró kávé ugyan sebet ejtett száján, de szótlanul öltötte magára tréningruháját. Más alkalommal a b...meg! – felkiáltás úgy buggyant ki szájából, mint izzó láva a hegy gyomrából, de ezúttal mélyen torkában rekedt. Csupán a fogrémnek mentolos illata igyekezett szétterjedni a fürdőszoba légterében. A fiú jókedvűen nézte a tusoló mennyezetét, s lelki szeme előtt felvillant az a kedves arc, mely elkísérte őt a szokatlanul korai rövid kocogására is. Elzárta a zuhanyt, és megtörölközött. Az előszobai asztalon gondosan becsomagolt virágcsokor hevert. A fiú éppen haját igazgatta a fürdőszobai tükör előtt, amikor hirtelen megszólalt a mobiltelefonja. Gyorsan kapott a vidám dallamot játszó készülékhez. Boldogan köszöntötte az őt kereső kedvesét, de

furcsán, szaggatottan hallotta annak hangját. Nagyon távolról, halkan, és csak mondatfoszlányokat hallott.

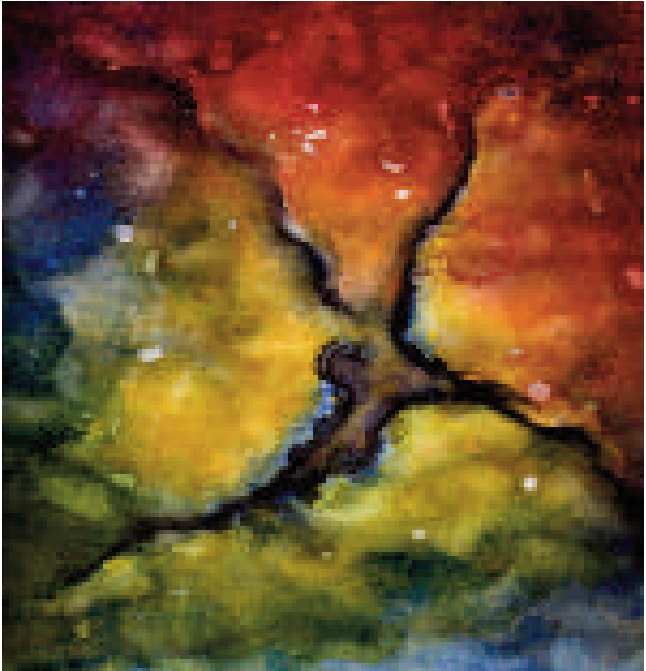
– Nem értelek – szólt a készülékbe. A vonal másik végén a lány szomorúan közölte, hogy nem tud elmenni a megbeszélrt randevúra, mivel édesanyja az éjjel megbetegedett, és ápolnia kell.

– Hogyan? – kérdezte a fiú, mivel a fülében hallott szófoszlányokat nem tudta értelmes mondattá rendezni.

– Nem értem, mit mondasz, hangosabban beszélj!

– szólt emelkedettebb hangon a készülékbe. – Az anyád... Mi... Hogyan?... Mit akar? – kiabálta ingerülten, miközben csak sístergő recsegést hallott. Bosszúsan tekintett a tükörbe, majd hirtelen mozdulattal a mosdókagylóhoz koccintotta telefonját. Újra a füléhez emelte, de ismét csak akadozottan hallotta szerelmét, aki harmadszor mondta el, hogy mi is történt édesanyjával.

– Anyád... mit nem akar? Ne szóljon bele a dolga-inkba – majd beletúrt zselével kent hajába, és folytatta: – Mit kavar már megint az a vén szipirtó? b...meg, b...meg, mi a fene van ezzel... – hirtelen jól hallhatóan hangos sírás hallatszott, majd a megszakított vonal sípoló hangja.

Kaposi Eszter: Univerzum

Kovács Gábor

Utolsó vallomás

A fák levetkőzik büszkén hordott, zörgő, színpompás ruháikat, miközben hűvös szelek váltják fel a megszokott napfény melegét, és a tavak is reggeli hárttyát vonnak szépen lassan maguk fölé. A gólyafészkek borzolt kupacát is már csak egy-egy magára maradt veréb látogatja magányosan, pihenni tér minden szorgos állat, és felkészül a hideg fagyos télre. A tájba formásan simuló házikó kéménye kósza füstöt ereszt magából a magasba, miközben bent csendesesen folyik az élet. Az őszi délután megszokott rendjét telefon csörgése szakítja meg, a vonal túlsó végén egy nő beszél el-elcsukló hangon. A hallgató közben néma csendben figyel, úgy tűnik, a szavak jelentését nem is igazán érti, hisz az elhangzottak nem illeszkednek megfelelően gondolatai sorába. Szeme bogarát homály lepi el, mereven bámul maga elé, és szíve mélyén mardosó hidegség éles tuskéket szór szerteszét.

Nem lehet igaz, nem volt semmi előjele, miért?
Miért így és miért most?

A vonal túlsó végéről nem érkezik felelet, csak csend. A telefon elnémul. A száj még hebeg néhány szót a szobában lévő társnak, majd az ajtó felé ballag, kabátját, sapkáját magára húzza, és elindul kifelé. Talán a válaszok reményében, talán egy vallomás miatt? Az ég tudja. A kopaszon feszengő fák alatt a kopott kis padon emberi alak formája simul bele az idilli kép megbonthatatlan varázsába. Belül mégis minden hideg, minden idegen, hirtelen nyoma sincs varázsnak. Az arc me-reven tekint felfelé az ágak közt erőttlenül előbújó napfény irányába, mintha keresne odafent valakit. A szemei alatt meghúzódó apró vonalak már jel-zik, érett férfiúi korban van. Tekintetét a magasba emeli, és hosszasan gondolataiba elmerengve bámulja a feje felett elterülő kék eget.

Mint mondják, a lelkek, ha jók emberi életükben, akkor a magasságos Isten egy napon magához szólítja őket. Befogadja birodalmába, ahol meg-váltás lesz a jutalmuk, és örök boldogság vár majd reájuk. Ez így rendjén is lenne. A földön maradt embernek a fájdalom enyhíthetne is idővel a tudat, ha valóban így történne minden.

De vajon így van ez?

Valóban mindenki bűnbocsánatot nyer?

Az is, aki élete során nem végezte el megfelelően kötelességét? Az is, aki családját eldobta magától, mint egy kifacsart rongyot? Hirtelen kérdések sokasága villan át a magasba tekintő ember fejében, és válaszokat várva magában töpreng tovább, bízva abban, hogy talán odafent valaki megszanja őt, és válaszait leküldi hozzá végső lelki nyugalma érdekében. A megcsillanó napot mindeközben homályos sűrű felhők takarják el szeme elől, az égi palást sötétszürke takarót von maga köré, mielőtt még a válaszok utat nyerhetnének. Várja, egyre csak várja a válaszokat kérdéseire, de az égbolt elnyeli éppen úgy a válaszokat, mint az előcsillanó napsugarakat. Nézi a fátyolos fényben játszó eget, de onnan továbbra sem jön felelet. Közben lelke mélyén, halk hangon valaki mégis szól hozzá.

„A megfejtést magadban keresd, hisz a béke belső világod egyensúlyában keresendő, nem a külvilági csodákban. Ha béke van lelked mélyén, lesz megbocsátás és elfogadás.”

Szól sejtelmesen a belső hang. A távolban mindeközben haragos morajlás töri meg a gondolatokat, jelezvén a közelgő vihar jövetelét. Az ifjú kabátja gallérját arca elé húzza, és gyorsan megfordulva hazafelé veszi lépteit. Még utoljára vissza-

néz arra a pontra, ott fenn az égen, és egy dolog foglalkoztatja szüntelen. Talán mégis van remény? Isten talán mégis befogad minden földi halandót, és feloldozza a végső elszámolásnál a bűnöst is minden elkövetett bűne alól? Fel-felrobajló lezáratlan tusája közepette lelke mélyén lassan égi fény gyújt lámpást, és békés csend váltja fel az egyre dúló gondolatokat. Remények foszlányaiba kapaszkodva építi fel a csend köré a falat, amely lelki nyugalmának védelmét szolgálja. Lépteit egyre szaporábbra veszi, és már majdnem futva éri el a távolban feltűnő fényeket, amelyek már az otthon jelei. Alighogy kinyitja háza ajtaját, a sötét felhők közül apró vízcseppek sűrű hada lepi el az utca kövezetét, és zengő kopogással jelzik, bizony de jó megérkezni a védelmet jelentő családi hajlékba. A hazaérkezést egy szelíd női hang kíséri, majd a feleszmélést, hogy megérkezett, harsány gyermekzaj teszi biztossá. Hideg kabátját szépen elrendezett fogásra akasztja, és sapkáját is rendezően mellé helyezi el. Az emlék csak egy pillanatra is, de elméjébe vág mélyen, és gyermeki létének egy pillanatképe tárul elé. Rend, rend és rend mindenütt. Szépen élre vasalt ing, kitisztított fényes cipő, gondosan oldalra fésült haj, formára

nyírt bajusz, magas sudár termet, illatos virágokkal teli szoba. Vajon mégis volt szíve, vagy csak mániákus katonaszokás volt minden? A kérdést megint az előbb hallott női hang töri meg, és a kedves feleség kipirosodott hideg arcát csókkal, testét öleléssel melegíti fel a hazaérkezőnek: Csakhogy megjöttél! Már azt hittem, valami bajod esett, oly sokáig voltál! Félttem, hogy megfázol ebben a hideg szélben, és nem úszod meg szárazon!

A mondatok az ifjú arcára mosolyt csálnak, és lelke mélyén érzi, aki aggódik, az szeret, és ha szeret, akkor minden rendben. A gyermekek is sorban előkerülnek az édesanyjuk szoknyája mellől, és egy szempillantás alatt édesapjukat kérdések sokaságával halmozzák el: Hol voltál, apa? Mit csináltál? Miért nem szóltál nekünk is, hogy elmész sétálni? Mi is szívesen elkísértünk volna!

Az apa arcán ismét halvány mosoly jelenik meg, és szívét melegség járja át. Mégis de szép így az élet, boldogságban, szeretetben! Ahogy kinyílik az előszobaajtó, a nappaliban szépen elrendezett tér tárul szeme elé, gondos női kézzől árulkodik minden. A kanapén helyet foglal, a gyermekek is köréssereglenek, és pattogó tűz fénye mellett hallgatják apjuk történetét.

– Tudjátok, lakik ott fenn valaki, aki tegnap este úgy döntött, hogy végleg elköltözik a messzi bolygók egyikére. Oda, ahová az emberek földi létük után jutnak el. Ti nem ismerhettétek meg őt. A sors úgy hozta, mikor testvéremmel mi is éppen olyan kisgyermekek voltunk, mint most ti, elhagyott bennünket. Akkor nekünk nagyon nehéz volt. Nem értettük, hogy miért nem szeret már bennünket. Nem értettük azt sem, miért bántja folyton anyut, és miért ver minket is állandóan. Gondoltuk, talán elvitte szívét egy csúnya ördög, és nem engedi erős markából el soha többé. Folyton csak itatta az élet bódító italával, melytől úgy viselkedett, mint egy megveszett vadállat. Ütött, vert mindent és mindenkit, aki éppen elébe került. Ezt már anyukánk, a ti mamátok sem tűrhette tovább, és egy nagyon nehéz napon úgy döntött, hogy különválik tőle. Mi persze azért továbbra is szerettük őt, hisz végtére is az apánk volt, de ez a szeretet egyre kezdett halványulni, majd egyszer csak kialudt. Mint az idegenek, úgy éltünk egy városban, egymástól néhány kilométerre. Ahogy cseperedtünk, úgy változtunk mi is testvéremmel, és egy idő után már meg sem ismert bennünket. Az érzés, nem tudom, szörnyű volt-e, vagy inkább csak furcsa.

Talán ahhoz tudnám hasonlítani nektek, mint mikor egy sebet szereztek testeteken. Amikor még nagyon friss a seb, akkor nagyon fáj, aztán idővel, ha nem bántjátok, egyszer csak begyógyul. Nem marad helye többé, és végleg eltűnik. Csak egy rossz emlék marad a múltból. Majd a rossz emlékek is idővel kezdenek feledésbe merülni, és előjönnek olyan emlékek is, amelyek szépek voltak. Néhány héttel ezelőtt így jutottam el én is oda, hogy neki is, mint ahogy nektek és a barátaimnak is tettem, könyv formájában köszöntem meg azt, hogy élek, érzek és szeretek. Talán bátortalan voltam, talán a sors akarta így, még ma sem tudom, de nem személyesen adtam át neki ezt a könyvet. Csak egyszerűen egy szép őszi napon egy belső hang sugallatára otthagytam neki a postaládájában. Aztán néhány nappal később minden megváltozott. Képzeljétek, ahogy szokta, szertartászerűen felöltözött, és a mindig oly hívogató kocsmá helyett ellenkező irányba vette lépteit. Az addig oly messze elkerült ház irányába indult, amelyben mamátok lakik. Felkereste őt, és elmondta neki, mennyire sajnálja mindazt, amit ő elkövetett vele szemben, és szeretné újra kezdeni a közös életet. Ígérte azt is, hogy örökre megválto-

zik, s majd minden más lesz. És aztán képzeljétek, mondott mamátoknak még valamit, amit még élek, soha nem felejték el. Elmondta neki, hogy feltétlen adja át fiának azt az üzenetet, hogy nagyon, de nagyon büszke rá! Mamátok remegve hallgatta mindezt végig, hisz a régi szörnyű emlékek, sebek, még mindig ott kísértették. Majd nekem átadta az üzenetet, de természetesen nem fogadta vissza, hanem szépen hazaküldte őt.

– És mit tett ezek után a bácsi, vagyis a papánk?
– kérdezte a nagyobbik fiú.

– Nem tudom, fiam – szólt az apa meghatódott szívvel. – Csak annyit tudok, hogy a papátok harmadnap reggel az udvaron összeesett és meghalt. Akik közelebbről ismerték, azt mondják, nem volt beteg, és nem volt semmi előjele annak, hogy ilyen hirtelen elmenjen. Talán a szíve szakadt meg bántában.

A gyermekek közben a pattogó tűz fénye mellett már csak pislákolva hallgatják a történet végét, és talán észre sem veszik, hogy apjuk arcán egy könnycsepp pereg végig, melynek tükrében nagyapjuk képe sejlik fel. Elment egy ember örökre, aki már hosszú ideje csak egy ember volt a sok közül, de így, ezek tudatában több lett, mint egy közön-

séges ember. Mint egy apa, úgy halt meg. Fiának hagyta az élet egyik legcsodálatosabb érzését, az apai elismerést, melyért cserébe elnyerte a megbocsátást, mellyel talán utat nyerhetett Isten országába. A ház apraja-nagyja lassan éji nyugovóra tér, az anya gyermekeit átölelve férje mellé húzódik szorosan, és csendesen fülébe suttogja az emberi összetartozás legszentebb szavát: Szeretlek!

Majorné Bániczki Julianna: Szeder

Őri Eszter

Miketten

Egy, kettő, három! – elkapta a kezem, és átrohantunk a síneken. A vonat épp akkor húzott el mögöttünk, mikor egy utolsó ugrással, másfél méterrel a sín mögé érkeztünk. A lábunk tompa puffanását elnyomta a vonat süvítése. Nevettünk. Az adrenalin az egekbe szökött, ő átölelt, én viszonztam, ő megcsókolt, én viszonztam. Olyan erősen szorítottuk egymást, amennyire a frissen nyert erőnkől tellett.

Régen nagyon sokat játszottuk ezt. Ha eluntuk magunkat, előkapta valamelyikünk a telefonját, megnézte a menetrendet, és mehetett is a buli. A játék lényege, hogy a vonatot várjuk közvetlen a sín mellett, és mikor meglátjuk, már minden izmunk megfeszül, és az összes idegszálunk a közeledő fénypárra összpontosít, mikor már egészen közel van a vonat, elrugaszkodunk, és az ugrás és a futás fura elegyét használva rohanunk át a vonat előtt. Életveszélyes játék ez, olyan, amit ha a TV-ben mutatnának, bemondanák előtte, hogy „otthon ne próbálják ki”.

Ha bárki tudta volna rajtunk kívül, hogy mivel szórakozunk, ha kifogyunk a tennivalókból, és a padon ülve a beszélgetés ellaposodik, vagy valamelyikünknek nincs bérlete, hogy bemenjünk a város szívébe, akkor bizonyára pszichiáterhez küldtek volna minket, de nem tudta senki. Ez a mi titkunk volt. Illetve ez is. Sok más titkunk is volt, olyanok, amelyeneket egy normális emberi kapcsolat nem bírhat ki, csak a szerelem. Az meg ugye nem egy normális dolog.

Ezt is ketten találtuk ki. Meggyőződésünk volt, hogy a szerelem az a dolog, ami a legkevésbé normális az emberek életében. A szerelmesek meghülyülnek, úgy viselkednek, mint valami aberrált idióta, elvégre, ha csak úgy sétálsz az utcán, hány-szor jut eszedbe, hogy odamenj valakihez, és át-dugd a nyelved a szájába? Naná, hogy egyszer sem. Ilyen csak akkor történhet meg, ha szerelmes vagy, és az utcán szembetalálkozol a pároddal. Olyasfajta örület ez, amit tolerálnak az emberek, mert bárkivel megtörténhet. Ahogy velünk is megtörtént, és mi hagytuk, hogy vigyen magával, élvezték a sodrást, és néha a fuldoklás után azt, hogy mégis megmenekültünk, és itt vagyunk egymásnak.

Mostanában sokat gondolkodom azon, hogy érdemes volt-e hagyni, hogy megtörténjen, engedni a sodrásnak és megmenekülni, nem pedig belefutni. Ha tudtam volna, mikor belevetettük magunkat, hogy ez lesz a vége, továbbra is akartam volna-e? Vagy inkább nemet mondtam volna, hogy továbbra is csak némán vágyakozzam utána? Azt hiszem, igen. Akkor legalább úgy vágyakoztam volna, hogy a vágyam tárgya megszerezhető, de most már nem az. Most már csak a földet lehet róla lelapátolni, a koporsóját felnyitni, és a lassan oszlásnak induló tetemét átölelni. Ennek pedig semmi értelme.

Mindketten halhatatlannak képzeltük magunkat. Vagy ha nem is halhatatlannak, de szerencsésnek. Meggyőződésünk volt, hogy csak egy módon halhatunk meg, a játékunk közben, de az nem baj, mert legalább együtt csap el minket a vonat, és a lelkeink együtt indulnak tovább, akármerre is legyen az a tovább. Sajnos, tévedtünk.

Máskor is tévedtünk, de akkor nem ilyen súlyos dolgokban. Tévedtünk, amikor azt hittük, kiszakadt a gumi, és rohantunk az esemény utáni tablettáért, tévedtünk, mikor azt hittük, jó lesz addig inni, amíg a detoxikálóba nem kerülünk, tévedtünk,

mikor először rágyújtottunk, és azt mondtuk, „úgysem szokunk rá”, tévedtünk, mikor eleinte azzal hitgettük magunkat, hogy csak barátok vagyunk, tévedtünk, mikor azt mondtuk, együtt halunk meg... és tévedtünk akkor is, mikor azt mondtuk, csak egymást fogjuk szeretni, örökké. Szeretném azt hinni, hogy nem tévedtünk, de közben azt is, hogy igen, és hogy jöhet még utána valaki, akit tiszta szívemből tudok szeretni, ugyanilyen elsőprő erővel. De őszintén? Nem érzem, hogy képes lennék bárkit, ennyire. Mikor megismertem, voltak köztünk szakadékok. Olyanok, amelyek áthidalhatatlannak tűntek. Teljesen más volt az életvitelünk, mások voltak a szokásaink, tűz és víz is lehettünk volna, de a gondolataink nagyon hasonlóak voltak, pár kivétellel. Amiben pedig nem értettünk egyet, arról vitatkoztunk. Szerettünk vitázni, ezek nem veszekedések voltak, hanem eszmecserék, és ha meg is emeltük a hangunkat, vagy tovább mentünk, és ordítva csaptuk egymásra az ajtót, két perc múlva valamelyikünk úgyis lenyomta a kilincset, és szó nélkül átölte a másikat. Olyankor nem beszéltünk, hanem cselekedtünk. Volt, hogy pár óra vagy nap is eltelt, mire újra felhoztuk, amin összekülönböztünk, bocsánatot kértünk, és eldug-

tuk az agyunk egy nagyon mély, rejtett zugába. Nem szerettünk haragudni egymásra.

Mióta nincs, foglalkoztat az öngyilkosság gondolata. Erről is sokat beszéltünk, én a pártjára álltam azoknak, akik úgy döntenek, hogy eldobják maguktól az életüket, ő viszont ellenezte. Lehet, hogy ha ebben egyet értettünk volna, már én is fellóगतam volna magamat valami vastag faágra, hogy ne kelljen tovább élnem a mindennapokat nélküle, de még most is emlékszem az arcára, ahogyan erről beszélt. Nem akarom megsérteni azzal, hogy olyat teszek, amit ő ellenezne.

Emlékszem, hogy egyszer lemondta a találkozónkat, mert tanulnia kellett. Nőtt egy gombóc a torokban, de lenyeltem, és azt mondtam, rendben, elbúcsúztam, és bontottam a vonalat. Utána magamban dühöngtem otthon, ugráltam, sírtam, a párnámat ütöttem, nem vettem fel a telefonjait, pedig pont én voltam az, akinek végre sikerült rávennie, hogy készüljön az óráira. Örülnöm kellett volna. Tehetséges volt, csak nagyon lusta, és nem akartam, hogy elveszen. Elveszett.

Minden áldott nappal egy kicsivel kevesebbnek érzem magam, pedig több vagyok, mert ezt a napot is kibírtam nélküle.

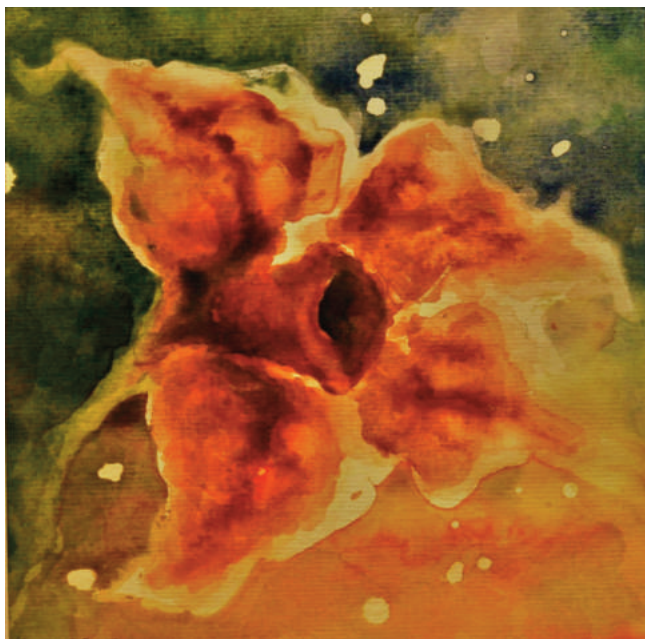
Hányszor történik olyan, hogy kisiklik egy vonat? Nagyon ritkán. Mikor felülünk rá, már eszünkbe sem jut, hogy ez is megtörténhet. Ő is úgy szállt fel, hogy minden más megfordult a fejében, csak az nem, hogy egy olyan járművel fog utazni, ami a halálba viszi. Hozzám jött be, a Déli pályaudvarra, mert nyaralni volt a szüleivel. Sokszor elképzelem, hogy történhetett az egész. Otthon összeszedte a holmiját, a fekete sporttáskájába pakolt, amin van egy alig észrevehető barnás folt, ami akkor került oda, mikor körömvágás közben belevágtam az ujjamba, mielőtt elindult, és rácsöppent a vérem, kísétált az állomásra, idegeskedett egy sort, mert a vonat késett húsz percet, felszállt, leült az ablak mellé, és a fülébe nyomta a piros fülhallgatót, aztán a szerelvény zötykölődve elindult, ő figyelte, ahogy a fák, bokrok, kertek, napraforgó-ültetvények és elhagyott pusztaságok elsuhannak mellette, aztán rándult a vonat, az emberek sikoltozni kezdtek, és volt, aki átrepült a vagonon, mikor felborult a vonat, talán ő is. Gyors halált képzelek neki, a lehető legkevesebb fájdalommal. És persze mindig magamat képzelem a fejébe, ahogy az utolsó másodperceit éli át.

Pár hónapja megismertem egy fiút. Szinte min-

denben különbözünk, csak egy hasonlóság van köztünk, de az szinte összeláncol minket; mindketten elvesztettük a szerelmünket. Tehát jól kijövünk. Tegnap is találkoztunk, de neki nagyon rossz napja volt, mert már megint a halálon gondolkodott, és olyankor mindig elveszettnek érzi magát. Megöleltem. Egy padon ültünk, és az ölembe hajtotta a fejét, azután a lábait felhúzta, így feküdt, én pedig a haját simogattam, és nagyon sokáig nem mondtunk semmit. Aztán végre megszólalt:

– Azt hiszem, akárhol is van most, örül, hogy én itt vagyok és veled.

– Azt hiszem, ő is így van vele – mosolyodtam el. Úgyhogy így vagyunk mi most, ketten.

Kaposi Eszter: Tűzvirág

Borsay Enikő

Az igazi fájdalom néma

Sietősen kopogott át a macskaköves, kihalt utcán. Jobbról-balról hallotta az öreg redőnyöket, ahogy nyikorogva megadták magukat, és leereszkedtek a világító ablaktáblák előtt, kirekesztve őt a házban sürgő-forgó, vibráló élettől. Mintha a farolók a meleget is a házak belsejébe zárták volna; hirtelen fázni kezdett, szorosabbra húzta magán a rozsdabarna, átmeneti kabátkát.

Szerencsére nem kellett sokat mennie, hiszen édesanyja, mondhatni, a szomszédban lakott.

A kertkapu nyitva állt előtte, mint mindig, mióta az idős hölgy ide költözött. Ő befordult rajta, s régi ismerősként vágott át a kitaposott, virágágyásokkal körbeültetett ösvényen. A kert jobb hátsó sarka felé vette az irányt, ahol már messziről látni lehetett a rozoga fapadot.

Elhaladt a hatalmas, ódon lak mellett, és beleborzongott az épület közelségébe. Mindig is taszította ez a hely, nem is nagyon járt benne; odabent szorongás, légszomj tört rá, nem bírta sokáig, ki kellett szabadulnia.

De miért is menne most be? Hisz' jól tudta, ilyenkor senkit sem találna benne. Édesanyja, amíg még engedi neki a kellemes, esti őszi idő, sokáig kint üldögél, hátul, az almafa alatti padon. A fa már az anyja gyermekkorában is itt volt – legalább is ő mindig úgy mesélte -, a padot pedig az apja hagyta itt emlékebe. Nem volt egy mestermű, különösebben kényelmes vagy biztonságos sem, de az édesanyja csökönyösen ragaszkodott hozzá.

A makacs nő most is ott ült a padon, színes ott-honkájába bele-belekapott a szél, barátságosan integetett felé. Ő szinte repülve tette meg az utolsó métereket, anyja nyakába borult, és pusztit nyomott a halovány térképekkel teleszótt arcára. Nyugalom-illata volt.

– Szia, anya – suttogta, ahogy leereszkedett mellé. A öreg csak mosolygott, csöndesen, biztatóan.

Ő pedig mesélni kezdett. Dőlt belőle a szó, nem tudta megállni, hogy ne mondjon el mindent, ami vele történt az utolsó találkozásuk óta. A monoton, egyhangú napokat, a felkelés-munka-lefekvés fojtogató rutinját, a magány néha feje felett átcsapó hullámain; de voltak ott kellemes pillanatok is, egy jól sikerült sütemény, egy régen nem látott baráttal

gyenge őszi napsütésben leveleit hullajtó almafa alatti, apró padon.

Belenézett a szürke, megfáradt szemekbe, s hirtelen elhallgatott. Összeszorult a szíve, szinte érezte, ahogy torkán, mint valami kődarab, megakad a szó. Próbálta visszanyelni, de percekig nem ment, percekig küszködött fuldokolva, hang nélkül zokogva ültében...

Egy kéz ereszkedett gyengéden a vállára, ő pedig könnyes szemmel nézett fel. Homályos volt még a látása, de tartásáról azonnal felismerte az öregembert – az édesapját. Agg volt, hajlott hátú és alacsony, mégis, mégis csodálatos jelenség.

– Gyere, kincsem – suttogta reszelős hangján, s felsegítette a padról. Zsebkendőjét nyújtott neki, és együtt indultak el kifelé a temetőből, maguk mögött hagyva az almafát, a rozoga padocskát és a frissen hantolt sírhalmot.

További kiemelt pályaművek

Borsay Enikő

Mese

Páran azt mondják, álmaink emlékek egy másik életből, egy rég elfeledett valóságból. Emlékek, amiket nem tudunk eresztani: visszavágyunk abba a makulátlan boldogság-érzetbe, vagy éppen megoldatlannak érzünk valamit, ezért újra és újra átélve próbálunk a végére érni.

Álmomban már sokszor jártam ezen a helyen.

Visszhangzó, ütemes léptek az engedelmesen kongó, üres folyosón. A falakról mállik a tapéta, pár helyen vígan zöldellik a penész – áporodott, rothadó szag terjeng. Két oldalt ajtók; a legtöbb kulcsra zárva, de van, amit a tulajdonosai csak úgy hagytak, tárva-nyitva.

A szobák ablakai bedeszkázva, csupán az apró, szabadon hagyott sávokon képes betörni a fény. Erőtlenül megvilágít egy-egy pontot, felelevenít egy-egy emlékfoszlányt: bevetetlen ágyat, poros, kitaposott, ósdi szőnyeget, kiszakadt ajtajú, otromba szekrényt, aminek tátongó szájából különféle ruhák ömlenek a padlóra, dohos szagukat árasztva.

Évekkel ezelőtt eltűnt, névtelen emberek földi ingóságai. Tárgyak, amik egyik pillanatról a másikra veszítették el az értékük.

Az egyik szoba ajtaján bekukkantva egy aprócska, magányos gyerekszoba kis szeletkéje vonja magára figyelmem. A falakon kopott, valaha kék, mostanra felismerhetetlen alakokat ábrázoló tapéta – talán másnak hátborzongató, nekem mégis otthonias, noha lassan húsz év telt el azóta, hogy el kellett hagynom ezt a helyet.

Valami beljebb húz. Nem tiszta kíváncsiság ez, annál sokkal több; honvágy, remény lüktet a mellkasomban.

A szobában matrac nélküli, festett ágykeret, a földön egy színes játékosdoboz tartalma fekszik. Sóhajtván ülök le a szoba egyik sarkába, s a legközelebb eső játékért nyúlok. Egyik fényes, fekete gombszemét vesztett plüssmackó, kissé megviselt állapotban – szinte ordít róla, hogy nem ez a gyermek volt az első tulajdonosa. Időtálló játékszer, ami a családban szülőről gyermekekre szállt. Nem sietek. Van időm hosszadalmasan megsejlelni mindent, ami a régi életemből itt hátra maradt. Próbálok egy kapcsot keresni, bármi kis értéket, ami láttán belül felsír bennem a gyermek,

aki réges-rég ezen falak közt élt; ami láttán bármi emlékem visszatér azokból az időkből, mikor még gondoskodó felnőttek figyelték kezdő lépéseimet. Álmomban már sokszor jártam ezen a helyen, s most végre ráleltem.

Habos László

Kilenc hónapnak (szent) pillanatai

I. Szent ajándék

Arcodnak kedves mosolya,
mint Odüsszeusz hajóját
szép szirének éneklése
hív szerelem szigetére.
Mámoros varázs zár minket
egymást ölelő karjainkba,
s szerelmednek forró csókja
válasz minden kedves szómra.
És e csendes hűvös éjben
beteljesedett szerelmünk
egymásnak adott ajándék,
amelyet szentesít az ég.

II. Szent csendben

Izgatottan nézlek
e pillanatig tartó
szent csendben.
S már csak fátyolosan látom
a várt mosolyt arcodon,
s közben találkoznak szépen
könnycseppjeink arcodon.
Oly boldogan nézlek,
hiszen már hárman vagyunk
szent csendben.

III. Szent pillanatban

Nincs ma fenn fényes csillag,
se más égi jel,
érkezésed váró percek
csendben múlnak el.
Jó a hajnal, s csendben
ébred a város,
amikor kedvesem fekszik
a szülőágyon.
Elfáradt testét kínozza
gyötrő fájdalom,

Habos László

Láncszemek

Néhány napja a különös sorsnak köszönhetően – jobban mondva János kollégámnak – egykori kisfalumban jártam. Történt ugyanis, hogy János – alkalmi sofőrünk – beiktatott egy kitérőt, hogy egy csomagot juttasson el anyósának. Nos, így áthaladtunk Bátorfalván, gyermekkorom lakhelyén. Izgatottan figyeltem, ahogy a ködlepte tájból lassan kirajzolódott az oly régen nem látott faluszél. Az időközben eltelt négy évtized változásai, mint a patak fölé épített híd s a mellette magasló két-szintes épület idegenként köszönt rám, de a falun átvezető út, a Petőfi utca ismerős portái mosolyt csaltak arcomra.

János kollégám lassan, óvatosan kerülgette az útnak kátyúit, így alkalmam nyílt bepillantanom némely, egykor oly jól ismert kertbe. Számtalan szép, kedves emlék színhelye volt egyik-másik iskola-társamnak otthona. Minden megtalálható volt, ami az akkori vidéki élet elengedhetetlen részévé vált. Amennyire az autó ablakából láttam, eltűntek az istállóépületek s vele az állatok is, ahogy a bőven

termő körtefák is. Az öreg házak helyén már újépítésű lakhelyek sorakoztak.

Hirtelen nagyot dobbant szívem. Az egyik porta, ha jól emlékszem, a 78. szám alatti, mit sem változott mára, pontosabban kissé ijesztően köszönt rám. Az idő vasfogának harapásai éktelenkedtek rajta. Az öreg ház omladozott az elburjánzó gaz fojtogatásában, s a rozoga kerítésével üresnek, elhagyatottnak látszott.

Ott lakott Kati, egykori osztálytársnőm, az a szép, kedves leány, akit annyira sajnáltam. Elhagytuk a falut, s míg szem ellátott, kukoricatenger övezte az út mindkét oldalát. Hátraejtettem fejem, s hagytam, hogy gondolataim a régmúltba repítsenek.

Kati sokszor jött látható sérülésekkel iskolába. „Elestem”, „leestem a fáról”, „ellökött a kutya” stb. magyarázatokat adott a tanárnőnek testén éktelenkedő kék, lila foltjairól.

Egyik nap délutánján, úgy emlékszem, a húsvéti ünnepekre készülődtünk már, amikor hazafelé igyekeztem, s a leány lakhelye elé érve hangos veszekedést hallottam. Hirtelen Kati szaladt ki nagy lendülettel a kertkapuhoz. A kerítés mögött meg-

állt, éppen velem szemben. Nem kérdeztem tőle semmit, ő mégis válaszolt:

– Csak akkor bánt, ha részeg – mondta lecsukott szemmel. Hogy pontosan mit mondott még, arra már nem emlékszem, csupán arra a mondatára: Ő az én apám, s ha ő nem lenne, akkor én sem.

Kinyitottam a szemem, s a hideg futott végig hátamon. Az autó robogott velünk tovább a földék mentén János anyósához, a szomszéd faluba.

A felidézett szomorú esemény után nem sokkal elköltöztünk a közeli nagyvárosba apám munkahelyi áthelyezése miatt. Emlékszem, mennyire szomorúan búcsúztam el iskolatársaimtól.

– Mennyi víz folyt le a patak medrében azóta, s mennyi minden történhetett az ottmaradt gyerekekkel? Vajon hova, merre sodorta őket az élet? – tettem fel a kérdést magamnak, amikor megállt az autó.

János kiszállt, s Zoltán kollégám beszélgetést kezdeményezett félbeszakítva múltba révedésemet. Az elmúlt napon valahogy több alkalommal is felvillantak bennem emlékképek gyermekkorom eseményeiből.

Eszembe jutott Peti, a volt osztálytársam. Emlékeim szerint éppen a két falu körzeti orvosa lett.

Felhívtam, és beszélgettünk. Érdeklődtem tőle Kati-ról is. A beszélgetés óta szomorú érzés telepedett rám. Szobám ablakához léptem, s néztem a város nyüzsgő életét, s olykor felvillant szemem előtt az a szép kislányarc, az a kedvesen mosolygó szempár, annak a késő délutánnak szomorú képsora is, amikor kézfejevel törölte könnyeit a kerítésük előtt állva.

Később egy másik alkalom képsorai játszódtak le lelki szemeim előtt, amikor közölte, hogy ő orvos akar lenni, hogy kigyógyítsa apját alkoholszenvedélyéből. Az egykori kislány az idő folyamán felnőtt, s ahogy dr. Kelemen Péter körzeti orvos elmesélte, nem lett doktornő belőle, hanem a szomszéd falu varrodájában dolgozott. A munkahelyén megismerkedett egy fiatal munkással, férjhez ment, de néhány év múltán egy másik férfi miatt elhagyta férjét. Évekig nem hallottak felőle, csak édesanyja halála után költözött vissza az üresen maradt szülői házba. Időközben súlyos alkoholbeteg lett, s szervezete nem bírta sokáig azt az önpusztító életmódot. Tavaly tavasszal temették el. – Elszakadt egy lánc, Kati lánc – futott végig fejemben egy gondolat. Ő nem fűzhetett láncára újabb szemet. Ő nem adott esélyt magának s egy

új életnek. Így nem volt, aki törődhetett volna vele, akiről gondoskodhatott volna élete folyamán.

Megdörzsöltem könnyessé vált szemem, és az éj-jeliszekrényre helyezett fényképtartóba tett képre tekintettem. Eközben odakinn már a hold világított, s ragyogtak körülötte a fénylő csillagok. A városra rászakadt az éjszakai csend. Nem jött álom a szememre.

Néztem lányom fényképét, s hagytam, hogy boldogság érzése öntse el a szívem. Elhatároztam, hogy másnap meglátogatom gyermekemet. Szorosan magamhoz ölelem majd, és megköszönöm, hogy vállalja, hogy édesanya legyen, hogy megajándékozzon egy unokával, hogy felfűzzön az élet-láncrea egy új szemet.

Kovács István

A zseblámpa

Karácsony délutánja van. Sándor bácsi a konyhában üldögél a kis hordozható cserépkályha mellett. Az öreg ingaóra fél ötöt mutat a falon, a kályhában tuskó duruzsol, melyet még kora délután tuszkolt be az ajtaján, ő meg azt a modern világító alkalmatosságot nézegeti, amit még a múlt héten vásárolt a közeli városban. Akkumulátoros lámpa! Fogantyúval, mindenféle színes gombokkal, kapcsolókkal. Még konnektorba is lehet csatlakoztatni, ha már gyengén világít, hogy feltöltődjön.

Neki még nem volt ilyen lámpája, de a fiának igen. Csakhogy már nincs. Nem olcsó jószág, az egyszer biztos, de hát ennyire még azért futja a nyugdíjból. Így aztán megvette. Nem tudta senki a családban. Meglepetés lesz! Mert ugye úgy illik, hogy karácsonykor ne csak a békességnek örüljön az ember – főleg a gyerek!

Hárman horgásztak akkor együtt, fiával és unokájával. Enyhe októberi délután volt. Sándor bácsi

szemlélődő derűvel nézte a Duna csillogó vizét, a túlsó parti sűrű fűzest, és hallgatta az ismerős neszeket. Ötven-hatvan lépéssel feljebb, pár méterre egymástól ült Sanyi fia meg unokája, Péter. Nem beszéltek ők sem, és hát a halak sem nagyon zavarták hármuk nyugalma. Az öreg nehezen mozgott ki, most sem akart velük jönni, de fia nem hagyta békén.

– Jöjjön már, édesapám, folyton itthon gubbaszt, mióta édesanyám elment.

Hát igen. A Mama „elment”, immár három éve, s azóta tényleg nem nagyon szeret kijárni. Pedig előtte mindig a vizet leste.

De már nem bánta, hogy lejött velük. Fia a városban buszvezetőként dolgozik, ritkán jut ideje horgászni, Péter meg még nem mehet egyedül a Dunára. Szerette ezt a kellemes őszi időt, szerette a csendet, a nagy vizet, és persze szerette fiát és unokáját. A halat is szerette, de igencsak úgy látszott, hogy ebben a nyugodt időben a halak is lustálkodnak. A délután mögül lassacskán előbújt az alkony. A parti nyárfák árnyéka egyre hosszabban vetült a vízre, majd sötétedni kezdett.

Egyszerre halk beszédet hallott. Majd hangosab-

ban, fia ingerült szavait. Aztán hirtelen vízcso-
bogs, zörgés.

– Ugye megmondtam! Most mit csináljak, ugorjak
utána? Tudod, milyen drága egy ilyen lámpa?

Majd a fiú hangja:

– De apu, nem akartam!

– Nem? Na ne mondd! Még jó, hogy nem akartad!

Sándor bácsi megkönnyebbült: Nem valaki, csak
valami esett a vízbe. Otthagyva botját, átballagott
a fiúkhöz.

– Mi a baj?

Fia ingerülten felelt:

– Ez a szerencsétlen vízbe ejtette a lámpát, pedig
mondtam, hogy nem kell még, de folyton azt pisz-
kálta.

-- Jól van, na! Majd áthozom a viharlámpát. Nekem
nem kell úgysem. Igaz, abban nem árammal „tü-
zelnek”, csak petróleummal, de nekem eddig még
jó volt. A gyereket meg ne hibáztasd!

– Jól van, jól van – dohogott a fiú –, védje csak ezt
a két balkezest!

Az öreg aztán, amikor visszaballagott a lámpás-
sal, magához intette a fiát.

– Édes fiam – mondta halkán –, téged is védte-

lek, ha kellett, és soha nem mondtam neked, hogy két balkezes, pedig megesett, hogy mondhattam volna! Mégis ember lett belőled. Gondolkozz hát, mit mondasz a fiadnak. Te is tudod, hogy mindnyájan hibázunk.

Aztán választ sem várva visszament a botjához. Ezután csönd volt már. Hazafelé is a kocsiban. Csak amikor kapuja előtt kiszállt az öreg Sándor, annyit mondott a fiú:

– Édesapám, holnap ebédre várjuk!

– Majd meglátom – felelte, megsimogatta Peti fejét, és becsukta a kocsiajtót. Másnap ebédre persze elment, de nem beszéltek már a dologról, mert minek is beszéltek volna?

És most itt ül, a lámpát nézegeti, és újra eszébe jut egy régi karácsony.

Az ötvenes évek végén történt, öt és fél évtizeddel ezelőtt. Az a tízéves kisfiú nagyon szeretett volna egy zseblámpát. Egy „fókuszosat”, ami messzire is egy pontban világít. Az ő családja nem volt olyan tehetős, mint azoké a gyerekeké, akik ilyen lámpákkal járták a falusi kerteket, és a gyümölcsfák ágain éjszakázó madarakra lestek. Sóvárogva nézte, ha néha pár percre kölcsönkapott egy lámpát, még meg is szagolta kellemes gyári festékil-

latát, de tudta, hiába kéri szüleit, nekik erre nem futja.

Hát lopott! Nem lámpát, pénzt lopott! Nem gondolta ő ezt lopásnak, hiszen a pénzermék – tíz-, húszfilléresek, forintosok -- ott heverték a konyhaszekrény zöldre festett fiókjában, és amikor boltba küldték, nagyanya mindig onnan kaparászott elő pár forintot. Amúgy is a családé, tehát közös! Erre gondolt, így megdézsmálta a pénzt. Nem egyszerre vette el, amennyi kellett, hanem apránként gyűjtögette. Elment aztán a boltba. Az apró faluban nem is létezett más bolt, csak ez az egy, de itt bakancsot, lekvárt, biciklit, krumplicukrot, szóval mindent lehetett kapni. Nagy piros betűkkel ajtaja fölött a falra festve: „Földműves Szövetkezet”.

Simon bácsi, a boltos csodálkozott kicsit – osztán hunnan van nálad ennyi pénzed, te gyerek –, de kicsomagolta barna papírjából a lámpát. Elemet, égőt illesztett bele, és bekapcsolta. A fiú boldogan számolta le mind a tizenkét forintot, és este már ő is saját „fókuszosával” kereste a szunnyadó galambokat.

De hát kicsi falu volt ez valóban, és a boltos sajnos nemcsak tőle kérdezte meg, honnan jut pénze a lámpára, hanem nagyanyját is. A többi már olyan

volt, mint egy rémálom. Néhány nap után egy este apja rászólt:

– Gyere ide, fiam! – A hangsúlyból már tudta, hogy baj van. – Hol van a lámpa? – Aztán durr! Az ütés nem annyira erős, inkább súlyos volt. Nem tudta talán az apa, hogy a legfőbbet, a fia lelkét ütötte meg, nem az arcát.

Az öreg most megsimította arcának bal felét, mely újra úgy égett, mint akkor. Tisztelte és szerette apját. Szerette haláláig, és szereti emlékét is. És megszerette azóta azt a pofont is. Megszerette, mert tanult belőle.

A lámpát aztán elkobozták. De karácsonyeste ott volt a fa alatt! Apja megborzolva fejtét. Nem szólt, csak mosolygott. Édesanyja pedig magához ölelte úgy, ahogy csak ő tudta átölelni. Nagypja meg egy igazi Kossuth-ötforintost csúsztatott a zsebébe!

Fehérek már a háztetők, utcák, kertek. Csendesen havazik most is, amikor családjához ballag. Nem tudja még senki, csak egyedül ő, hogy mit rejt a kis doboz, amire unokája nevét írta, és amely ott lesz a fenyő alatt. Azt meg ő nem sejti, hogy ami-

kor a gyertyákat meggyújtják, lesz mellette egy másik ugyanolyan csomag, amivel szülei ajándékozzák meg gyermeküket, és akkor szívében újra felfénylik a régi karácsony és az a lámpa.

Májfer József

Szigeten

Én most megállok!
Apró sziget,
túl a félúton
– valamelyik szélességi fokon –,
kies dombjai közé rejt.

Ne kövessen senki!
Nem aggaszt a magány!
A levezető évek
semmit nem ígérnek.
Mint elszökött színes léggömböket,
sodorhatja a szél
szappanbuborék-lelkemet.

Mint önkéntes remete,
fa odvából küldöm a világba szét
izgága képzeletem.
Megfejtésre váró talányok

sodródni
az értelem peremén,
s aláaknázzák
öregkori bölcsességem lehetőségeit.

Miért akarom most megérteni
az ismeretlen világot,
ha ő elfordította arcát?
Hagyta kétségeimet
tévelyegni.
Nem ismert el,
nem mutatta helyemet,
ahová énem illeszkedni képes.
Az én türelmem is véges!
Inkább rejtőzködöm,
mint számkivetettként éljek!

Jó itt!
Nézem a felhőket!
Ellopják fényét Napnak,
amit gyorsan visszaadnak,
mert a szél űzi, tereli őket.
Csak üldögélek...

Megtalálom-e békémet?
Hagyják-e az utánam szökött hangok,
amiket belsőmben hallok,
vagy ha az éjszaka vásznára
vetített víziók
zaklatnak?

Ha nő illata csapja meg orrom,
s fellázad testemben a férfihormon,
lesz-e erőm maradni,
vagy visszatérek, ahová tartozom?

Novákovicsné Tóth Ica

És becsukódott az ajtó

Ez az este is úgy indult, ahogy már hónapok óta megszokott volt, nem volt se jobb, se rosszabb. Az asszony tette a megszokott dolgát – már rutinból –, leckeírás és tanulás a gyerekekkel, vacsora, fürdetés, alvás előtti beszélgetés.

Mikor egyedül maradt a halálos csöndben, fáradtan hajtotta fejét karjára.

Gondolatai, mint mostanában, a férje körül forogtak. Hol van? Miért nem jön már haza? Történt vele valami? – aggódott.

Pedig szeme előtt tisztán látta a kocsmá képet és homályosan egy elmosódott női arcot.

Megborzongott, és egy kézmozdulattal elhessen-tette a látomást.

Fáradt volt. Már régóta szenvedett a kialvatlan-ságtól, lelke is összetörve, romokban hevert. Szívében az elkeseredettség lett úrrá, és a szerelem, a szeretet kezdett gyülőletté válni.

Csak ült a sötét konyhában, és várta, hogy végre nyíljon az ajtó. Pedig tudta, ha haza is jön az egy-

kor imádott férfi, annak jó vége nem lesz. Ismerte a férfi arcának minden rezdülését, már tudta, hogy mikor hazudik, és mikor mond igazat. Három lehetőség közül választhatott.

Ha megérkezett, lezuhanyozott, és lefeküdt, akkor az asszonynak is nyugodt éjszakája volt. Ha részegen jött haza, az mindig kiszámíthatatlan volt, hogy éppen túlfűtött jókedvű vagy agresszív lesz a hangulata. Mikor vidáman érkezett, harsány nevetésével, hangoskodásával felverte az alvó gyerekeket is. Őt hidegen hagyta, hogy késő van, örüljenek a lurkók, hogy láthatják, és beszélhetnek az apjukkal. Ha rossz kedve volt, akkor jobb volt az asszony számára is, ha átköltözött a gyerekek szobájába.

Bár nyugta itt sem volt. Percenként nyitotta rá az ajtót, szidta és szapulta a nőt, egyértelműen ő volt mindennek az oka. Ilyenkor mindig azt vágta a fejéhez: „Nem vagy te jó sem anyának, sem feleségnek!”...

Félt már előre, rettegve leste az ajtót, még nem mert lefeküdni.

Az utóbbi időben már az is előfordult, hogy két-három napig a színét sem látták. Ha végül hazatalált, magyarázat akkor sem volt, hol töltötte az

idejét. Már lassan nem is érdekelte a nőt, hogy merre járt, volt elég gondja enélkül is. Helyt kellett állnia a munkahelyén, az iskolában is, és négy gyermek gondja, baja, nevelése is elég megterhelő volt számára.

Csak ült a sötétben, agyában cikáztak a gondolatok.

Már többször megfordult a fejében, hogy talán jobb lenne, ha haza sem jönne többé. Érezte, házassága széthullott, nagy a baj. Kereste önmagában is a hibákat, és okolta is magát, hogy talán tényleg igaza van férjének, és ő tehet arról, hogy házasságuk megromlott. Tudta, sem szervezete, sem idegrendszere nem bírja már soká ezt az örökös feszültséget, rendszertelen életet, félt, hogy összeomlik. Azt is pontosan látta, hogy ezt a luxust nem engedheti meg magának, mert akkor mi lesz a gyerekekkel.

Sírni kezdett, rázta a zokogás, és ahogy csendesedett a keserűsége, az asztalra borulva elnyomta az álom.

Arra riadt fel, hogy nyílik az ajtó, és belép a férje. Az alvástól még félig kábán azonnal felmérte: megint részeg és megint haragos.

Felállt a székről, szó nélkül a gyerekek felé indult.

Ilyenkor felesleges volt minden szó, jobban tette, ha csendben marad, és veszekedéssel nem önt olajat a tűzre.

Párját azonban ez a némaság csak még jobban felingerelte. Elkapta a nő karját, már ütésre emelte a kezét, de végül nem ütötte meg. Szitkok özönét zúdította feleségére, már a gyerekek is felébredtek, félve bújtak anyjuk háta mögé. Az asszony finoman betessékelte a gyerekeket az ágyba, és puhán betette a szobaajtót a férfi orra előtt.

Aztán csend.

Nemsokára csak annyi zaj szűrődött be, hogy a férfi rámol.

Nemsokára újra nyílt, majd becsukódott az apa után örökre az ajtó.

Novákoviczné Tóth Ica

Fiam, a lakli kamasz

Fiam, a lakli kamasz,
feketében jár, mert ez a divat.
Haját hosszúra növeszti,
ő sem akar lemaradni.
Sok vitánk forrása ez,
engem maradinak nevez.
Azt mondja: „Le vagyok maradva,
kullogok a változások nyomában!”
Könnyen veszi az életet,
kikerüli a nehéz helyzeteket.
Nem rágja magát gondokon,
mellette vagyok, majd megoldom.
Aludni nagyon-nagyon szeret,
reggelente csatát vívunk, hogy felkeljen.
A vérnyomásom néha az eget veri,
mire az iskolába sikerül elküldeni.
Hála, a sulit nem kerüli,
csak a pontosságot mellőzi.
Zenéjét is nehezen viselem,
túl kemény, frusztráló nekem.

Oly hangosan hallgatja,
azt sem bánja, hogy romlik a hallása.
A létet ő saját szemszögéből nézi,
meg is magyarázza, így kell ezt csinálni.
Ha kérek valamit, mindig elfoglalt,
ideje csak saját dolgaira marad.
Szeretem őt! Nem rossz gyerek,
könnyen a lábamról is levesz.
Szigorom hamar elszáll,
ha kamaszosan körülugrál.
Mondja meg már valaki,
tényleg én vagyok maradi?
Igaz, más világban nőttem fel,
de tolerálom, amit kell.
Egy gondolat, mi megmaradt:
hová lett a kötelességtudat?!

Rinyai László

Zárdanövendék testvérek

A fiatalabbik 2012. június 23-án, szombaton halt meg 88 éves korában, az idősebbik pedig 2006. július 27-én, 86 évesen.

Az elemi iskolát Rinyaszentkirályon végezték, utána polgáriba jártak Nagyatádra, apácákhoz. *Péter néninél*, távoli rokonuknál kaptak kosztot és kvártélyt, Péter Mariska volt az egyetlen (*világi*) barátnőjük. A kisebbik gyakran panaszkodott, hogy anyjuk pontosan kiszámítja a zsebpénzüket, meg kell gondolniuk, mikor vegyenek egy kiflit. Nem beszélve arról, hogy nap mint nap a csábító kirakatú cukrászda előtt mennek el, de a krémes vagy a dobostorta csak álmaikban derenghet.

– Bezzeg ő megveszi magának a selyemcukrot! Anyjuk ezalatt élére rakta a pengőt, és egymás után vette a földeket a szentkirályi határban. A lányok – a zárdából hazakerülve – a szép ruháknak jobban örültek volna (főleg a nagyobbik), de anyjuk csak vásárkor jutott el Fazekasék híres-neves boltjába.

Akkor is hagyta, hogy a legbóvlibb anyagot rátuk-

málják. Hiába varrta meg aztán ragyogóan a Kri-varics szabó, a ruha az első mosásban kinyúlt vagy összement.

A lányok nem a birtokgyarapító, *cseléd-családdal* gazdálkodó anyjukhoz, hanem az apjukhoz *húztak*, aki pesztonkázta (és felnevelte) őket. A kisebbik vékonydongájú volt, kényes gyomrú. Anyja nem törődött ezzel.

Káposztás tésztát gyakran főzött. Rászórta a nagylábos kifőtt tészta a borstól feketéllő káposztát, és bekeverte. Hiába könyörögtem, hogy hagyjon egy keveset üresen, én lekvárral szeretném enni.

– Ha nem tetszik, elülsz az asztaltól! – mondta a *zugivástól* villódzó szemekkel.

Az anyja nem szívelte maga körül ezt a *válogatós*, feleselő kislányt, elküldte a postamesternő mellé gyakornoknak a szomszéd faluba.

A lány szívesebben viselte el Jutka néni rigolyáit, mint a kapanyelet. Idővel hasonlítani kezdett az öregasszonyra, fiatal kora ellenére. Ezzel megkezdődött szívós előremenetele a számlárletrán. 1950-ben *postaszolgálati érdekből* az ország ellenkező végébe helyezték, *rovancsoló* lett. Járt Szabolcs-Szatmárban az úttalan utakat; bolhás,

poloskás helyeken hált. (Egyszer parafa dugókat küldött anyukájának.) Később visszakerülhetett, a pécsi postaigazgatóságon bérelszámoló volt. Majd a budapesti postaigazgatóságon csoportvezető, és karrierje csúcán hivatalvezető. Csak 34 évesen sikerült férjhez mennie (az unokatestvéréhez, akinek volt – és maradt – egy stabil nője). De amint a hőn vágyott gyereke megszületett, elvált a *cse-resznyepálinka-fogyasztótól*.

A nagyobbik lány viszont *elomló* szépségű volt, a Bika jegyében jött e világra (bár akkoriban evvel nálunk még nem foglalkoztak). Nőies határozatlanságot sugárzott egész lénye, a férfiak nem mentek el közömbösen mellette. De csak a tánciskolában ismerkedhetett meg egy-kettővel közülük.

Faluhelyen nagy gond a tanult lányok férjhez adása. Ennek érdekében az anyjuk *fényes ebédeket* („traktatúrákat”) adott – különösen búcsúkor, augusztus 20-án –, amelyekre partiképes fiatalembereket hívott meg.

Idősebb lányának a szomszéd falubeli tanítót szemelte ki. Nem akarta, hogy a *nyakán maradjon* vénlányként ez a másik (engedetlen, visszabeszélő, kritizáló – vagyis az *apjára ütött*) lánya is.

Nyolcgyerkes budatétényi kocsmáros családba született a kiszemelt 1914. március elsején. Az esztergomi tanítóképző intézet elvégzése után négy évig volt kénytelen *állástalan diplomásnak* maradni – akikkel az ÁDOB (Állástalan Diplomások Országos Bizottsága) sem boldogult. (Télen havat lapátoltak, *ezért érdemes volt diplomát szerezni.*)

Majd mégis sikerült egy évre segédtanítóként elhelyezkednie Balatonfűzfőre. Aztán (végül?) leborgonyozhatott Görgetegen. Kellemes zengésű kántorhangja volt, sötétbarna (*fekete*) haját mindig gondosan fésülte. A választékot a jobb oldalon viselte, a bal oldalon pedig kifogástalan hullám vonult végig – kicsit a homlokra lehúzva. (Az volt a szokása, hogy ha erősen gondolkodott valamin, átnyúlt a jobb kezével a feje búbja felett, és mutatóujjával megvakarta a haját a *hullámárokban* – a rinyaszentkirályi búcsúi traktálásokon is.)

Folyékonyan, választékosan (és monotonul) tudott beszélni, akár két-három órahosszat is. Mindig igen udvarias volt, minden háziasszony főztjét dicsérte. Nem volt *kákabélű*, meg tudott enni egy egész sült kacsát, vagy húsz gombóc fasírozottat, avagy harminc képviselőfánkot egy ültében. (A

gazdaasszony nagy öröme.) Egyszóval elbűvölő és igen-igen jámbor embernek tűnt a mama számára.

Az idősebb lány látni se bírta. (A vakarózó mozdulatát ki nem állhatta.) Hidegnek, *körülményesnek* tartotta, ösztöne azt súgta neki, hogy önző és rideg.

A kántor-tanító kimérten, halvérrel udvarolt. A mama ebből arra következtetett, hogy nem szélhámós. Komoly pálya nyílhat előtte, iskolaigazgató lehet belőle, a lányából pedig igazgatóné – tekintetes asszony.

– És olyan *mulya*, jó ember ez a *tanító* úr!

A szomszédasszony ezt a tanácsot adta:

– Menj hozzá ehhez a férfihoz, biztosan okos gyerekek születik!

Eljegyzés után két nappal azonban lehúzta a karikagyűrűjét, és az udvaron a *bőralmafa* alatt (a klozetnál) elhajította. („Ha akkor nem kerestem volna meg a karikagyűrűt a fűben!”

„Ha aztán nem vettem volna el **becsületből**” – írta fel két letépett újságpapír-sarokra a nyugalmazott igazgató az élete végéhez közeledve.)

Az sem hatotta meg az anyját, hogy a lány avval fenyegetőzött, kútba ugrik.

A fiatalasszony 1940 novemberében átköltözött Kuntelepre (Görgeteg egy része), a tanítói lakásba. A bőséges stafírungján kívül két szobabútorot kapott: egy hálósobabútorot és egy *kombináltszoba*-bútorot. A falubeli vénasszonyok ezeket mondták:

– Olyan *áldott jó* ember az urad! Mindig mindenki-vel kedves. Egyetlen hangos szavát se hallani! Nem iszik, nem cigarettázik, nem nőzik, nincsen káros szenvedélye. Mi *kell* még?

– Nem baj, ha nem szereted, majd ***megszokod***. Ő azonban nem volt képes megszokni a férje természetét, a házaseletet is csak azért bírta egy ideig, mert *jött a háború*.

Az igazgató-tanítót néhányszor elvitték *karpaszományos-kiképzésre*, aztán behívták szanitécnek. Felesége pedig – a hároméves fiúkkal – visszament Rinyaszentkirályra (a ház negyven négyzetméteres pincéjébe szorongani: 1944 mikulásától 1945. január huszadikáig az oroszok alatt január 21-étől nagypéntekig pedig a bolgár katonák alatt). Ám a *nehezen elviselt* 1945 őszén hazagyalogolt Ausztriából! (Pedig a csizmáját elásta, hogy majd *visszamegy érte*.) Aztán alig bírta eltelni sült és rántott csirkével – visszahízni. ...1947-ben az

idősebb lány elvált tőle.

[A zárdai nevelés mélyen a két lányba *ivódott*. (Egész életükben emlegették Marcella nővért!) Skrupulózussá, pesszimiztává, bűntudatosná tette őket.

– Nekünk semmi se sikerül!

– Mi mindig, mindenben *pechesek* vagyunk!!

– Mi lekésünk mindenről!!!

Elbizonytalanították a környezetükben lévő embereket. A gyereket mindkettő *túl szerénynek*, félnéknek, gátlásosnak, tartózkodónak, visszahúzódónak, meghunyászkodónak nevelte. (A sajtokban mindig csak a lyukakat *vetették észre*.)]

Szabó Aida (Jampa drolma)

Zárt katlanok (Parafrazisféle)

„...ne is hiányold a beszédet.
Ezernyi szóval mit adhatnék?
magamét, nem a tiédet.”
(Weöres Sándor: Négy korál)

Kérdések, kérések, élmények,
szorongások, fájdalmak...
patakozó mondatok sava mar,
farag... falaz,
java rí, kacag,
mégis el se érnek,
hozzánk sem férnek,
izzunk lobogó tűzünkben,
reszketünk hidegségünkben,
szurdokgondolatainkba zárt
katlanok vagyunk.
Örvényben keringő szavak,
fuldokló szófoszlányok,
hangok zuhannak,

egy-egy ágbogban fennakadnak –
burjánzanak szó-, hangevővirágok.

Ég kékjében,
jåde Hold fényében
keringnek csillagvilágok,
szikrázva adjuk magunk:
külön-külön dalol
harsanó... fonnyadó szavunk.

Temesi Éva

Leonardo

Vinci úgy állt korok mélyén
átlátva a mindenséget
nagy egységből kiragadva
az önálló emberképet.
Tudott tenni, akart tenni,
a világot megfejteni.
Könnyedén és sarmőr módra,
mégis a mélybe hatolva.
Titkos tudást megcsapolni,
lehozni eget a földre,
embert tenni középpontba
tudás által, mindörökre.
Művészetek, tudományok
bő tárháza magát adta.
Szétágazó zsenijével
meglátta és megragadta.
500 éve próbáljuk már

Megfejteti, mi a lényeg:
Honnan tudott elővenni
ennyi tudást, ennyi szépet!
Pedig egyszerű az ábra:
modern ember előlépett.
Úgy nézett a magas égre
egyenes gerincű magát
már a mindenséggel mérve.

Temesi Éva

Szimbólumok

Mikor az állat ember lett,
szimbólumokat teremtett.,
hogy megjelenjék az a többlet,
amitől ő hajdan ember lett.
Amikor feltartják, ránéznek,
mindenki tudja, mit idéznek.
Jelent hatalmat, királyt, Istent,
titkos erőket, csodát, mindent.

Volt az első: a kígyó képe,
hogy az ős-gonoszt felidézze.
A téglatest, háromszög, kocka,
teremtő észet a földre hozta.

A fáraó botja, kulcsa, bár
több évszázadot magába zár,
mégis máig nagy titok, rejtély.
Királlysír? Földöntúli szentély?
A piramisba rejtett arány
háromszög: ősi metszés-szabály.

Zarathustra: úgy fent, mint lent,
Napjainkban is megjelent.
Kína földjén a jin és jang,
Kon-fu-ce ezzel vigasztalt.

És felfénylett Dávid csillaga,
belőle nőtt a kereszt maga.
És a lovag Grál titkos kelyhe,
hogy a misztikát belerejtse.

Megoszlott aztán a nagy kereszt.
Keletnek ízlése hozta ezt.
Majd rásimult a régi fára
a kettős kereszt hagyománya.
Fent a Szentlélek galambképe
rávetül a küzdő egyénre.
A püspök görbe pásztorbotja,
A múltat ím jelenbe lopja.
A török birodalom felett
Félholdnak fénye feldereng.
És Amerika formálta át
ötágúvá jelkép-csillagát.

És az izzó napkör legfelül:
ősi háromszög belefeszül.
Felrémlik Vinci figurája:
a körbe feszült ember árnya.

Végül: Isten szeme mindent lát:
ezt az ősi szent szimmetriát.
Mert őt keressük tagadva-tudva,
minden, minden szimbólumban.

TARTALOM

Előszó (Daróci Lajosné)	3
Díjazott pályaművek:	
Kósa Márta: Régi nyarak igézete	9
Mozgainé P. Mária: Kislány napraforgóval	11
Kreischer Kornélia: Szeretteim	12
Tarnócziné Barabás Irén: Sukoró	14
Májfer József: Régi márciusok	15
Hóvári Zoltán: Erdei út.....	17
Melicher Bernadett: Diktatúra	18
Majorné B. Julianna: Fekete cseresznye	20
Szabó Aida (Jampa drolma): Mirha könnye	21
Majorné B. Julianna: Katáng	24
Kovács István: Járdák.....	25
Votin József: Völgy ölen	31
Habos László: Elhajított szó	32
Kaposi Eszter: Univerzum	34
Kovács Gábor: Utolsó vallomás	35
Majorné B. Julianna: Szeder.....	44
Őri Eszter: Miketten	45
Kaposi Eszter: Tűzvirág	52
Borsay Enikő: Az igazi fájdalom néma	53
További kiemelt pályaművek:	
Borsay Enikő: Mese	57
Habos László: Kilenc hónapnak pillanatai	60
Habos László: Láncszemek.....	62

Kovács István: A zseblámpa	67
Májer József: Szigeten	74
Novákovicsné T. Ica: És becsukódott az ajtó	77
Novákovicsné T. Ica: Fiam a lakli kamaszl	88
Rinyai László: Zárdaövendékek... ..	83
Szabó Aida (Jampa drolma): Zárt katlanok	90
Temesi Éva: Leonardo	92
Temesi Éva: Szimbólumok	94

Szöveggondozás - lektorálás:
Daróci Lajosné

Hátlapon:
Kreisher Kornélia verse

ISSN: 2063-7039

Nyomda: Progresso Print Kft.

